

Sammanhang i

LIVET

Livet i Danderyds församling #2 2024

NÄR JAG VAR TONÅRING började jag engagera mig politiskt. Jag brann för frihets- och rättvisefrågor, läste allt om internationell politik och utveckling och längtade efter att få förändra världen.

Men det var något med politikens sammanhang som inte funkade för mig. Att samlas kring det vi trodde på, verka för det vi ville – det var fantastiskt. Men att göra det i polemik mot någon annan, då andras förlust blev vår vinst, att kämpa för att vinna när någon annan förlorade – det gjorde ont.

Jag lämnade politiken efter några år – i tacksamhet över både nya vänner och insikter, men viss om att politiken inte var mitt sammanhang. Konflikterna var för stora, risken att baktala och nedvärdera den andre likaså.

VAR FANNS DÅ mitt sammanhang? Det sammanhang där frihets- och rättvisefrågorna var i centrum, där den internationella världen fanns med och där olikheter och olika

”Utan sammanhang blir man rotlös. Utan kyrkan hade jag varit hemlös.”

åsikter var en tillgång? Mitt sammanhang blev i första hand min lokala församling i Svenska kyrkan. Där fick jag brinna, kämpa, skapa, brottas, äta, gråta och fira. Tillsammans med människor i alla åldrar, politiska övertygelser och hårfärg.

Vi samlades inte runt våra åsikter utan runt vår tro på det gemensamma goda, runt Gud.

Under mitt liv har jag bott på många platser, i flera länder och överallt har det funnits en kyrka jag har fått kalla min, en församling som blivit mitt hem.

I detta nummer av LIVET berättar flera röster om sina sammanhang och vikten av att samla och vårda dem. Utan sammanhang blir man rotlös. Utan kyrkan hade jag varit hemlös.

Kristin Molander, kyrkoherde

FOTO: JENNY SIGEMAN, IKON

Midsommarfirande i Sätträäng

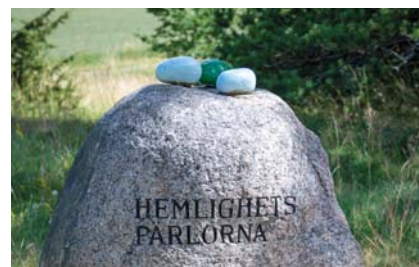
Midsommarafton 21 juni

Lekar och dans runt midsommarstången. Alla tar med egen pick-nick. Levande musik med nyckelharpa, fiol och dragspel!

Midsommardagen 22 juni

Musikgudstjänst 16.00–17.00.

Fredy Clue, Julia Bengtsson och Sabina Lilja bjuder på toner från folkmusikskatten och deras queera EP.

Frälsarkransvandring

Tänk dig att du är en pilgrim som går från pärla till pärla i sökandet efter Trons skatt. Frälsarkransvandringen sträcker sig ca 2 km km runt ängarna. Den är lätt att följa på egen hand och fungerar bra för alla åldrar. Man börjar på gårdsplanen vid informations-tavlan utanför Sätträängskyrkan. Den som söker skall finna!

Grillkorv och annat gott finns i caféet.

**Sommarkyrkans
café & loppis:**
Måndag–fredag:
10.00–16.00
Söndag:
12.00–15.00

Sommarkyrka med café & loppis

UNDER SOMMAREN 10 juni–26 juli flyttar Danderyds församling ut på "landet" till Sättraängskyrkan och dess natursköna omgivningar. Sommarkyrkans succé från förra året fortsätter med massor av aktiviteter, varav några är nyheter: Midsommarfirande, hoppborg för barnen, babycafé med sångstund, frälsarkransvandring, meditation i äppellunden, frukost i gemenskap, loppis, sommarmusik, andakter, sommarmässor, lek, bad och härligt umgänge.

I caféet säljs våfflor, grillkorv, Guteglass och andra godsaker till rimliga priser.

28 juli–25 augusti är Sättraängskyrkan öppen (ej café och aktiviteter) i veckorna, sommarmässa och kyrkkaffe på söndagarna 11.00.

Söndag 1 september flyttar mässorna tillbaka till Danderyds kyrka. ♦

Mer info på:

svenskakyrkan.se/danderyd

PROGRAM 10 JUNI–26 JULI

Andakt måndag–fredag: 11.00.

Babycafé med sångstund

tisdag 0–2 år, fredag 0–5 år, 10.00–12.00. Sångstund 10.30.

Sommarmusik, onsdagar 14.00–15.00

12 juni Claes Wahlroth, flöjt, Anders Ölund, orgel & piano.

19 juni Aline Littwold, sång, Martin Åklint, piano.

26 juni Anna-Karin Schäfer, sång & piano, Anne-Marie Bodén, flöjt & piano.

3 juli Musikquiz med IngMari Landin.

10 juli Sabina Lilja med vänner bjuder på svängiga sommartoner.

17 juli Georg Gulyás, gitarr.

24 juli Tove Törngren Brun, cello, Anders Ölund, orgel & piano.

Frukost i gemenskap

torsdagar 09.30–11.00

Meditation i äppellunden

torsdagar 14.00–14.30

Sommarmässa i Sättraängskyrkan

söndagar 11.00.

Efteråt serveras kyrkkaffe.

Sommarkyrkans Loppis

Fynda fina leksaker, prydnadsföremål, konst, husgeråd, porslin, böcker, skor och andra prylar.

Intäkterna går till församlingens diakoni. Inlämning onsdagar: 09.30–11.00. Hela, rena och fräscha saker tas emot.

Loppisen har öppet samma tider som caféet.

Ta dig ut

"Genom att
bubbelhoppa
tvingas man
trycktesta sina
egna antaganden
om livet och
tillvaron."

ur bubblan!

Sammanhang skapar trygghet och ger en känsla av tillhörighet. Men kan det även bli en egen bubbla som begränsar? Vi har pratat med docent Emma Stenström om varför vi mår bra av vidgade vyer.

NÄR DROTTNING MARIE Antoinette under den franska revolutionen hörde att folket svalt och inte hade bröd, lär hon ha utbrutit: "Men om folket inte har bröd – varför äter de inte bakelser då?"

Om hon verkligen sagt så, därom tvistar de lärde. Oavsett är det ett tydligt exempel på hur överklassen i 1700-talets Frankrike levde helt åtskilt från resten av befolkningen.

De levde i en egen bubbla.

Och så har vi fortsatt att leva i de flesta samhällen. Amerikanska studier visar att människan aldrig levt så segregat som nu.

Faktum är att det är så vanligt att forskarna uppfunnit ett nytt ord för att vidga sina vyer: Man bubbelhoppar. Enkelt uttryckt innebär det att man gör studiebesök i andras verkligheter. Att man tillfälligt lämnar sitt sammanhang och provar att gå i någon annans skor en stund.

– Vi har ett starkt behov att känna trygghet och tillhörighet. Det kan handla om att man nästan enbart umgås med folk med samma utbildning, liknande uppväxt, som bor i samma stadsdel eller har samma slags arbete, säger Emma Stenström, docent och ansvarig för Centrum för konst,

business och kultur på Handelshögskolan i Stockholm. Emma Stenström undervisar både studenter och företagsledare i fördelarna med att bubbelhoppa.

MEN VI MÅR bra av att vidga våra vyer. Vi blir klokare, får större förståelse för omgivningen – och sannolikheten är stor att vi därmed får ett rikare liv.

– Genom att bubbelhoppa förstärker man olika sidor hos sig själv och tvingas trycktesta sina egna antaganden om livet och tillvaron. I förlängningen handlar det om demokrati. Att få till möten med människor från olika bakgrund är viktigt, säger Emma Stenström.

Emma Stenström försöker själv bubbelhoppa så ofta det går. Hon har till exempel ätit middag med Sverigedemokrater, flyttat till ett utsatt område och jobbat med personer från helt andra akademiska fält.

Hon berättar om en person i bekantsskapskretsen som är troende kristen, och som bestämde sig för att besöka Jerusalem tillsammans med sitt killgäng. De andra i gänget hade helt andra ingångar: en var ateist, en var katolik och en var jude.

– Efteråt berättade han hur oerhört

berikande resan hade varit och vilka häftiga samtal de kunnat föra. De upptäckte också att det fanns betydligt fler beröringspunkter mellan de olika trosåskådningarna än vad de trott, säger Emma Stenström.

FÖR ATT FÅ de här positiva ringarna på vattnet behöver man vara nyfiken, kunna lyssna och våga ställa frågor. Det handlar alltså inte om att försöka övertyga någon annan att byta åsikt, eller att idka någon form av social turism. Nyckelorden är nyfikenhet, lyhördhet och ett uppriktigt intresse för nya sammanhang.

I bästa fall uppstår det som Emma Stenström kallar för lärandespiralen i samband med ett lyckat bubbelhopp, en form av personlig utveckling som leder till professionella framsteg, vilket i sin tur övergår i en positiv samhällsutveckling.

Och vem vet. Kanske hittar du ett nytt intresse och lär känna nya vänner på kuppen? ♦

Emma Stenström.

Trygga traditioner

Ritualer hjälper oss att förstå omvärlden. Många av våra traditioner bottnar i den kristna tron, men de måste också förändras för att fortsätta vara relevanta, säger Johan Dalman, biskop i Strängnäs stift.

VI TÄNKER KANSKE inte på det. Men en rad av traditioner och vanor som vi har i Sverige är djupt förankrade i kristendomen.

– Jag skulle vilja säga att traditioner, kristna eller inte, är som våra rötter. De hjälper oss att strukturera vardagen, vi bygger både kalenderåret och våra värderingsgrunder omkring dem, säger Johan Dalman, biskop i Strängnäs stift.

Han sträcker sig efter en bok i den välfyllda bokhyllan i sitt arbetsrum för att högt citera vad den tidigare ärkebiskopen Nathan Söderblom hade att säga om traditioner:

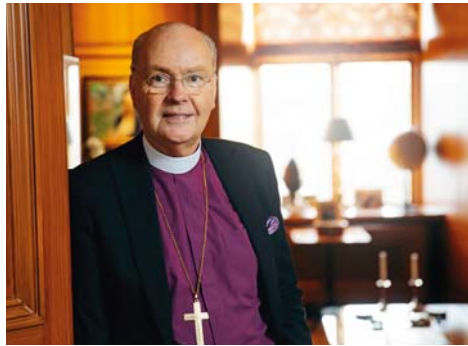
”Krossa dina bojar och du är fri. Hugg av dina rötter och du är död.”

– Han sammanfattade det där väldigt bra. Utan traditioner blir livet förvirrande. Man blir som en ballong som svävar fritt.

Att Svenska kyrkan bär fram uråldriga traditioner som hjälper oss att förstå vår omvärld idag, 2024, är alltså inget konstigt, menar Johan Dalman.

– Traditioner och sammanhang uppstår utifrån behov. Och överlever en tradition år efter år innebär det att behovet finns kvar.

Därmed inte sagt att traditioner ska vara helt statiska. För att överleva behöver de justeras och anpassas efter den tid vi

Johan Dalman, biskop i Strängnäs stift.

lever i. Annars blir de snabbt både obegripliga och irrelevanta.

– Se på min roll som biskop. Det är en 2 000 år gammal tradition, och att rollen finns kvar är ett tecken på att den behövs, även om den inte ser ut på exakt samma sätt som tidigare, säger Johan Dalman.

NEJ, TRADITIONER BEHÖVER skruvas lite på för bli begripliga. Men samtidigt, konstaterar Johan Dalman, finns en trygghet i att man inte ändrar för mycket. Igenkänningsfaktorn är viktig för att ett sammanhang ska kännas bekvämt.

– Här är ju barn fenomenala. De fattar direkt vikten av ritualer. Kvällssagan är ett perfekt exempel på hur stor laddningen

kring en fungerande tradition är.

Det finns en poäng i att även gudstjänsterna som firas runt om i våra kyrkor förändras över tid, men att de samtidigt har en fast ram. Johan Dalman liknar gudstjänsterna som löper under kyrkoåret med en långkörare på tv.

– Att fira gudstjänst är som att återupprepa skeendet där vi iscensätter ett drama. Har man varit med redan från första avsnittet, då vet man hur vi använder oss både av urgamla verktyg, men också av nya, moderna.

HAN ÄR ÖVERTYGAD om att avsaknad av traditioner och sammanhang gör att vi lättare känner oss vilsna.

– Kanske kan man se dem som en basplatta. Som en studsatta man studsar upp ifrån för att sedan återvända. För utan traditioner blir vi otrygga.

Att Svenska kyrkan fyller en allt större funktion i orostider, menar Johan Dalman är ett tydligt bevis på att vi behöver kyrkan och dess många sammanhang – och den funktionen är något han är stolt över.

– Jag vågar påstå att Svenska kyrkan är livsnödvändig för Sveriges sammanhållning och motståndskraft. Kristendomen ger hopp och även ett tuggmotstånd som vi mår bra av. ♦

A close-up photograph of a man with a beard and a young girl with curly hair reading a book together. The man is in the background, looking down at the book. The girl is in the foreground, looking up at the camera. The book is open, showing a page with a large, stylized letter 'S' and the word 'SUK' in green. The background is dark, and the lighting is soft, highlighting the faces of the man and the girl.

"Barn är fenomenala,
de fattar direkt
vikten av ritualer.
Kvällssagan är ett
perfekt exempel"

För Lars Wiigh är
Existentiell salong
i Danderyds
församling ett sätt
att vidga sina vyer.

Gemenskapare

Att vara del av ett sammanhang är livsviktigt.
Samtidigt slår undersökning efter undersökning fast
att män, generellt sett, är mer ensamma än kvinnor.
Alla människor har behov av att bli sedda, säger Lars Wiigh,
som öppnar dörrar och skapar nya kontaktnät.

DET KALLAS KASAM – förkortning för ”känsla av sammanhang” och en av de viktigaste må-bra-faktorerna i en människas liv. Det är en mätmetod som enkelt uttryckt förklarar vår förmåga att möta motgångar, upplevelsen av att ha resurser runt omkring oss samt känslan att livet är meningsfullt.

För att må bra behöver man vara en del i ett större sammanhang. Något som är lättare sagt än gjort, när vi samtidigt sägs leva i världens ensamaste land.

Problemet gäller alldeles särskilt män. Enligt den nationella folkhälsoenkäten upplever var femte man emotionell ensamhet.

MEN DET GÅR att ändra på. Det finns en rad sammanhang att ta del av. Det gäller bara att hitta dem, och att sedan ha mod och ork att ta kontakt.

– Alla människor har behov av att bli sedda. För många, kanske framför allt män, uppstår ett tomrum när det är dags för stora förändringar som till exempel pensionering och när barnen flyttar hemifrån, säger Lars Wiigh.

Han är ordförande i Företagarna Danderyd, medlem i Rotary och Frimurarna, samt i ett flertal andra organisationer, klubbar och nätverk.

För honom är samhällsnytta den röda tråden i hans olika engagemang, och något som ger tillvaron mening.

– När jag ser ett behov någonstans, försöker jag handplocka en grupp personer från olika delar av samhället som tillsammans kan arbeta för att lösa uppgiften, säger Lars Wiigh.

Exempel på det är nätverket han var med och skapade inom ramen för Företagarna för att ge ukrainska flyktingar arbetstillfällen, eller som när han, under Rotarys paraply ordnade ett mentorskap för ungdomar i Rinkeby.

– Ensamhet är dödligt. Men när man får

folk att engagera sig mot ett gemensamt mål, uppstår en kraft. Dessutom har den kraften en förmåga att ge ringar på vattnet, konstaterar han.

Ett gemensamt mål ger både syfte och känsla av sammanhang. För ensam är inte stark. Det är en sak som är säker.

NÄR LARS WIIGH gick med i Rotary var han 36 år gammal, jobbade på IBM i Göteborg, och var inledningsvis inte särskilt aktiv. Engagemanget växte fram när han och familjen flyttade till Stockholm, och han gick med i Rotaryklubben Djursholm Svitiod.

– Då tog jag initiativ till projektet i Rinkeby, där vi med hjälp av stadsdelsnämnden fick kontakt med ett tjugotal ungdomar som kopplades ihop med olika mentorer för att de så småningom skulle komma in på arbetsmarknaden, säger Lars Wiigh.

Projektet föll väl ut, och idag har Lars Wiigh fortsatt att arbeta för ett bättre samhälle. I Rotary har han lärt känna en lång rad vänner som också de drivs av viljan att göra gott.

När han slutade vara anställd, och istället började starta företag och sitta i styrelser fick han en förfrågan från Företagarna Danderyd om att ingå i styrelsen. Han tackade ja, blev så småningom ordförande och fick ytterligare ett mål att arbeta mot.

I DANDERYDS FÖRSAMLING har han också hittat en gemenskap. Han firar gärna högmässa, spelar psalmer på äldreboendernas hemgudstjänster och deltar på församlingens Existentiella salong. Det ger en existentiell tankeställare menar han och blir ett sätt att både vidga sina vyer och möta människor med olika bakgrund från lokalsamhället.

Om Rotary bygger på tanken att hjälpa fram andra genom stipendier och göra

”När jag ser ett behov försöker jag handplocka en grupp människor från olika delar av samhället som tillsammans kan arbeta för att lösa uppgiften.”

goda insatser för samhället, och Företagarna syftar till att skapa bättre företagsklimat, är Lars Wiighs tredje sammanhang, Sällskapet, mer inriktat på goda samtal och trevligt sällskap.

– Vi har inga bestämda ritualer och diskuterar varken politik eller religion. Sällskapet är en renodlad sällskapsklubb med olika aktiviteter som förkovring i historia, bridge, vinprovning och annat.

De mer existentiella samtalen ägnar sig Lars Wiigh åt inom det kristna ordenssällskapet Frimurarna, som han blev medlem i för nio år sedan. Här träffar han varje vecka män från olika samhällsklasser, yrkeskategorier och åldrar. Och här har han hittat en arena för de där djupa, intressanta och viktiga samtalen som många verkar ha prioriterat bort i dag.

– Det är givande med samtalen som pågår när vi har våra sammankomster. Vi kan sitta och prata om en stor bredd av ämnen, något som medför att det uppstår en djup och stark gemenskap.

Eftersom Frimurarna är en organisation med rötter flera hundra år bakåt i tiden som man väljs in i, blir det spännande perspektiv och kunskaper.

– Syftet med Frimurarna är att få medlemmarna att leva sina liv på bästa sätt, både för sin egen och för andras skull. Att vara en god medmänniska, helt enkelt, säger Lars Wiigh. ♦

”Jag lärde mig en sak om livet: Vardagliga,
vänliga möten gör gott. Vi är trots allt flockdjur.”

Vi är flockdjur

Personlig betraktelse av Gabriella Sköldenberg.

” **VARNING: TEXTEN**
NEDAN innehåller spår av död hund. Men läs gärna vidare – även om du ogillar djur i allmänhet och hundar i synnerhet – för det finns också inslag av pesto, gospel och oväntade ingångar till ny gemenskap.

Det sägs att människan är ett flockdjur, att det hör till vår natur att söka efter sammanhang och tillhörighet. Sedan min hund dog har jag funderat på vad det innebär. Som ren praktikalitet. Hur gör man när de vanliga ramarna av sammanhang faller bort?

Jag har livlig fantasi och ett rikt inre liv. Brukar säga att jag är ovanligt bra på att vara ensam. Men när hunden dog började jag tveka. Kanske fanns där en vardagsgemenskap som burit mig mer än jag förstått?

Hundägare är nämligen, om jag får drista mig att dra alla över en kam, väldigt bra på småprat. Medan hundarna ogenerat sniffar varandra i baken, frågar vi människor varandra: Hur gammal är din hund? Får jag bjuda den på godis? Banalt och genialt. Svårare än så behöver det faktiskt inte vara att skapa samhörighet med en medmänniska på morgonkvisten.

IBLAND HÄNDER något ännu finare, en fråga om dagsformen öppnar nya dörrar i samtalet: matten till en Shetland Sheepdog är nervös inför en knäoperation, boxerns husse har en son som inte trivs i skolan och jag berättar, samtidigt som min labrador

gränslöst tigger godis från grannens ficka, om oron för minskade frilansuppdrag som snurrade i nattens vargtimme.

Livet är ändligt, hunden dog. För att parafrasera Stig Johanssons dikt Förlusten: ”Alla dessa hundmöten som kom och gick, inte visste jag att det var livet”.

PÅ ICA BLIR jag stående med ett paket spagetti i handen och funderingen kring hur man hittar nya vardagssammanhang? Kvinnan bredvid mig granskar en pesto-burk länge och väl.

”Vi har båda två planer på att äta, vad sägs om att starta en matlagningsklubb tillsammans?”

Tänker jag högt, med munnen stängd. För jag vågar inte fråga. Varför skulle hon vilja äta pasta och pesto med mig, en före detta hundägare med livlig fantasi?

När man upplever förlust, är det lätt att tro att alla andra redan har underbara sammanhang. Tji fick du! Här är alla platser, i alla gemenskaper, i all evinnerlighet redan upptagna. Då står man där, i sorgens kalldrag och tänker: Om alla redan paxat plats, går det ens att knö in en till stol i gemenskapen? När man är ledsen är det nästan omöjligt att orka ställa frågan.

JAG HADE TILL exempel aldrig vågat fråga om en plats i Danderyds församlings gospelkör. I ärlighetens namn – jag visste inte att den fanns. Och om jag känt till den hade jag ändå aldrig vågat fråga. För i femte klass antydde min musiklärare rakt ut att

Gabriella Sköldenberg är församlingsbo och sjunger i Danderyds gospelkör.

jag är komplett tondöv. Och vem är jag att ifrågasätta hans omdöme?

”Jag tror du har fel, följ med till kören ändå”, sa min kompis Brita.

”Jag kan också ha rätt”, muttrade jag och följde med.

I repetitionssalen fick jag frågan om vilken stämma jag tillhörde.

”Oklart. Finns det en för oss som eventuellt inte kan sjunga?”

Brita sa åt mig att ställa mig bredvid Jessica som visade sig ha lyckats med konststycket att pressa in en hel änglakör i sin enkla lekamen. Hur hon lyckats med det fattar jag inte, men så var det, och hennes röst bar även mig. Tveksam tonsäkerhet eller inte, jag blev en del av gospelgemenskapen. Halleluja! Nu tänker jag: Var det ett misstag att inte bjuda in ICA-kvinnan till klubben för tillagande av pasta och pesto? Jag kunde åtminstone ha skämtat om pinjenötter och kolhydrater för att pigga upp stämningen. För den nu döda hunden lärde mig en sak om livet: Vardagliga, vänliga möten gör gott. Vi är trots allt flockdjur. Även om vissa av oss har livlig fantasi nog att tro sig vara ovanligt bra på ensamhet.

”

Amanda Lind:

”Utan ett
fungerande
klimat, inget
sammmanhang”

Amanda Lind är prästdottern som sökte sig till solidaritetsrörelsen och blev kulturminister. Nu är hon utsedd till nytt språkrör för Miljöpartiet. – Civil olydnad är en grundbult i vår demokrati, säger hon.

MAMMA, PAPPA, BARN. Så ser den första kretsen ut.

Eller för den delen – mamma, barn.

Eller pappa, pappa, barn.

Det är vårt ursprung det handlar om. Det första sammanhanget som lägger grunden till tron på att jag har en plats i världen.

Vilka sammanhang som väntar därefter varierar i det oändliga.

För Amanda Lind bestod de i tur och ordning av dagmamma, kyrkans barntimmar, tennisklubb och den globala solidaritetsrörelsen, för att till slut landa i det sammanhang där hon varit i många år - det vill säga den gröna rörelsens politiska gren.

Den springande punkten är trygghet, säger hon.

– Känsla av sammanhang är att känna sig trygg i sin roll och i sin relation till andra. Det handlar om identitet och utveckling och om att befinna sig i en miljö som inte är statisk utan som har möjlighet att leda en vidare.

Att sakna sammanhang är motsatsen.

– Det är att känna sig främmande. Inför gruppen, arbetsplatsen men också inför sig

själv. Det är att inte komma till sin rätt och att inte få förutsättningar att blomma.

Hon beskriver tiden runt millennieskiftet som särskilt definierande. Genom kyrkan var Amanda Lind då med om att samla in namnunderskrifter för en kampanj om att avskriva de fattiga ländernas skulder. Bland vännerna fanns samtidigt flera personer som var aktiva i olika solidaritetsrörelser. Hon började mer och mer att röra sig dit.

IDAG ÄR KAMPEN för miljö och solidaritet sammanflätande. Inte bara för Amanda Lind personligen utan också på ett större plan genom den term som etablerats: Klimaträttvisa.

– Klimaträttvisa handlar bland annat om att de utsläpp som vi i de rika västländerna genererar, inte minst drabbar länder där klimatförändringarna blir väldigt påtagliga. Och om de ekonomiska system som under lång tid premierat en historisk rovdrift av till exempel länder i Afrika, orättvisor som syns än idag.

Jorden som människans grundläggande hemhörighet. Det är ur den insikten som många personer engagerar sig i klimatfrågor. De konstaterar att utan fungerande klimat har vi inget sammanhang överhuvudtaget.

Men de som avfärdar vetenskapliga rapporter om uppvärmning kan också

agera utifrån behovet av tillhörighet, det vill säga utifrån känslan att om jag inte får fortsätta leva som jag hittills gjort hotas min identitet och hemhörighet.

– Båda har rätt. Vi har ett globalt sammanhang med ekosystem som vi alla är en del av och som är grundläggande för vår överlevnad på den här planeten. Vikten av att vi anpassar det mänskliga livet till ekosystemens begränsningar är helt avgörande. Samtidigt är det lilla sammanhanget också relevant. Där finns den enskilda människan som i sitt liv behöver få en god tillvaro och där stora förändringsprocesser kan förefalla hotande, säger Amanda Lind.

Gör man klimatomställningen på ett sätt som inte tar hänsyn till att förutsättningarna ser olika ut i till exempel landsbygd och storstad, då kommer konsekvenserna slå orättvist, säger hon.

– Och det vill vi inte. Detta har vi i Miljöpartiet i perioder varit för dåliga på att prata om på ett trovärdigt sätt. Därför försöker vi nu tydligt koppla ihop klimatomställning och rättvisa.

NYLIGEN PRESENTERADES Världshälsoorganisationens klimatbarometer för 2024. Den visar att 65 procent av svenskar anser att de klimatförändringar som redan ägt rum påverkar deras liv idag. Närmare 70 procent av de intervjuade

Rätt sammanhang är en plats där man får blomma ut, menar Amanda Lind, Miljöpartiets nya språkrör.

”Jag förstår om ungdomar tappar hoppet när vi har en regering som dels ökar utsläppen, dels skjuter konkreta insatser på framtiden.”

➡ anser att politikerna borde göra ”mycket mer” för att begränsa klimatförändringarna. En liten andel av dem förvandlar frustrationen till konkreta protester. Greta Thunbergs *Fridays for Future*, som startade 2018, blev snabbt en global rörelse.

Men den senaste tiden har vindarna vänt. Greta Thunberg har gått från omhuldad till politiskt ifrågasatt och aktioner av civil olydnad i klimatets namn är tydligt kritiserade av regeringen och Tidöpartierna.

– Aktivism, det vill säga att människor driver på utanför de politiska sammanhangen för att få en förändring, är en grundbult i vår demokrati, säger Amanda Lind.

Det gäller även uttryck av civil olydnad, säger hon.

– Sen är det viktigt att påpeka att det behövs politik för att göra de här förändringarna. Jag förstår om ungdomar tappar hoppet när vi har en regering som dels ökar utsläppen, dels skjuter konkreta insatser på framtiden.

ENGAGEMANG FÖR KLIMATET. Kamp för rättvisa. Eller för andra viktiga frågor. För den som vill förändra samhället finns mängder av rörelser att kasta sig in i, så som Amanda Lind en gång gjorde, och som skapar gemenskap och hemhörighet.

Men vad händer med känslan av sammanhang när man nått toppolitiken? Vilka värderingsmässiga offer krävs i de politiska rummen där makt utövas?

Amanda Lind valdes till nytt språkrör för Miljöpartiet i slutet av april. Hon har tidigare varit kulturminister. Idag är hon ordförande för Riksdagens kulturutskott.

– Maktstrategi är en inbyggd del i den politiska vardagen. Redan när jag började

engagera mig i partipolitiken förstod jag att det inte hjälper om jag vill massa saker om jag inte kan omsätta dem i politiska handling. För att kunna göra det måste du förhandla. Men det är också självklart att du hela tiden måste böttna i de värderingar och det ideologiska sammanhang man kommer med. Annars tappar man bort sig själv.

AMANDA LINDS TID som kulturminister sammanföll med coronapandemin. Till ministerportföljen hörde ansvaret för frågor som rör trossamfunden, med den då mycket uppmärksamade frågan om max antal deltagare vid begravning. Efter uppvaktning från bland andra ärkebiskopen infördes särregler. Istället för åtta fick man vara 20, vilket gjorde stor skillnad för många sörjande anhöriga.

När regeringstiden var slut började Amanda Lind läsa religionsvetenskap. Hon säger att hon ville processa erfarenheter hon hade haft i rollen som minister. Tidigare hade hon mest rört sig i kristna kretsar. Nu ville hon lära känna andra trosinriktningar bättre.

Behovet gäller fler än henne själv, säger hon. Den svenska förståelsen för hur personer som lever i ett religiöst sammanhang tolkar världen behöver öka.

– Vi har länge levt med bilden av tro som något privat. När det kommer människor till Sverige från andra länder där religion och tro är en mer aktiv del av samhällslivet och identiteten behöver den bilden vidgas.

Religionens plats i samhället är under förhandling. Det gäller inte bara i viktiga debatter om demokrati och yttrandefrihet utan också i diskussionen om framtidens samhälle, det som väntar runt hörnet när

AMANDA LIND

Ålder: 43 år

Bor: I Härnösand och Stockholm

Familj: Make, tre barn och två vuxna bonusbarn

Gör: Nytt språkrör för Miljöpartiet. Ordförande i riksdagens kulturutskott.

Om sammanhang: ”Jag minns kyrkans barntimmar som ett tydligt sammanhang. Där fanns alltid ett korn av allvar och stillhet. Att få tända ett ljus och samlas kring något som är större präglade mig på ett sätt som jag burit med genom livet.”

Om att Danderyds kommun är värst i Sverige när det gäller utsläpp per person: ”Här är det viktigt med politik. Det är klart att jag tycker att alla människor har ett eget ansvar. Men vi måste också låta de politiska system vi har styra i riktning mot den omställning som är helt nödvändig.”

Amanda Linds pappa är präst, men det innebär inte med självklarhet att hon skulle ärva tron.

klimatförändringarna slagit igenom på bred front.

VEM PRESENTERAR EN berättelse stark nog för att få människor att förstå allvaret? Längre tillhandahöll religionerna de bärande visionerna. I takt med att den sekulariserade svensken vänt sig bort från tro och kyrka har många också tappat kontakten med en mer övergripande syn på livets mening.

Även politiken måste kunna formulera bärande berättelser, säger Amanda Lind.

– Med det menar jag verkligen inte att vi ska gå in och ta över religionernas uppgift. Det jag är ute efter är att när man pratar om stora förändringar är det viktigt att människor kan se det framför sig. Att det vi ska till är ett gott liv präglad av tillit och gemenskap.

Amanda Linds pappa är präst. Som liten rörde hon sig hemtam i kyrkorummen. Men att barnatron skulle övergå i en vuxen övertygelse var inte självklart. Den första uppgörelsen skedde i samband med konfirmationen, där hon fick möjlighet att

diskutera trosfrågor med andra och rannsaka – hur förhåller jag mig själv till allt det här?

– Med ett antal års mellanrum har jag sedan dess haft ganska stora processer med mig själv. Om min trosuppfattning och mitt förhållningssätt till Gud.

Tron är ett sätt att vara och att leva, säger Amanda Lind. Hon värjer sig emot att bli specifik; frågan om gudsbild är lite för personlig.

– Men för mig så handlar det om en stark relation och en väldigt stor visshet. ♦

Läs mer om
konfirmation på
[svenskakyrkan.se/-
danderyd](https://svenskakyrkan.se/-danderyd).

**Anmälan öppnar
torsdag 5 september
2024 kl 20.00**

Konfirmation – ett minne för livet!

ATT VARA KONFIRMAND i Danderyds församling är en stark och fin tradition. Under konfirmationstiden varvas samtal om Gud, kärlek, livet och döden med att lära känna nya vänner, lekar och roliga äventyr. Kort sagt – det handlar om att testa vad kristen tro går ut på. Höjdpunkten och avslutningen är konfirmationsgudstjänsten. Då samlas man till fest och glädje i Danderyds kyrka tillsammans med släkt och vänner. Förhoppningsvis blir konfirmationstiden ett minne för livet – varmt välkommen med på resan!

**2024/2025 finns dessa
alternativ att välja på:**

* Vinterkonfirmation

Frivilliga lägerhelger. Den perfekta gruppen för dig som är upptagen med annat på sommaren men har tid under terminen! Vinterkonfirmanderna ses på torsdagar 18.00–20.00 i

Församlingens Hus – med start 7 november. Gruppen brukar bli väldigt sammansvetsad då man ses under en längre period. Dessutom ingår ett helgläger på hösten och ett på våren (frivilligt), vilka ger mer tid för häng, äventyr och samtal.
Konfirmation 27 april i Danderyds kyrka.

* Sommarkonfirmation – period 1

Utan läger. Vill du konfirmeras på sommaren men inte åka så långt hemifrån? Då är det här gruppen för dig. Vi ses en söndag i månaden med start i november och efter midsommar är träffarna dagtid på hemmaplan under två veckor. Bad, sol (förhoppningsvis), utflykter och spännande samtal är vad du kan förvänta dig.
Start: November 2024.
Datum under sommaren: 23–27/6 samt 29/6–3/7.
Konfirmation 6 juli i Danderyds kyrka.

* Sommarkonfirmation – period 2 och 3

Med läger i Bergslagen. Är du sugen på konfirmation med läger är det här valet för dig. Vi kombinerar allt vad en konfirmationstid rymmer; samtal vid lägerelden, bad, häng, äventyr och roliga aktiviteter under 12 dagars läger. Gruppen träffas tre helger i Danderyd och åker på läger under sommaren.

Period 2

Start: November 2024.
Träffar i Danderyd: 14–15/12, 25–26/1, 22–23/3.
Sommarläger: 7–18/7 2025.
Konfirmation 20 juli i Danderyds kyrka.

Period 3

Start: November 2024.
Träffar i Danderyd: 7–8 /12, 1–2 /2, 29–30/3.
Sommarläger: 27/7–7/8 2025.
Konfirmation 10 aug i Danderyds kyrka.

Värmusik i Danderyds kyrka

Gospelmässa

Helig ande kom till mig

Pingstdagen söndag 19 maj 16.00.

Danderyds gospelkör sjunger låtar om och med glädje och innerlighet under ledning av Sabina Lilja tillsammans med kompband.

Lunchmusik med soppa

Tisdag 21 maj 12.00.

Ylva Eggehorn läser dikter och Anna Strååt spelar piano. Ylva Eggehorn är författare och poet och hedersdoktor vid Uppsala universitet. Hon har skrivit många psalmer som finns i den svenska psalmboken, bland annat *Var inte rädd* och *Kärlekens tid*.

Musikgudstjänst

Förklädd gud – ej för de starka men för de svaga

Söndag 26 maj 16.00.

Danderyds kyrkokör och Vox sjunger ett av våra mest älskade körverk. Gerhard Hoberstorfer reciterar Hjalmar Gullbergs text om gudomlig fred, ursprungligen uppförd mitt under brinnande världskrig. Elin Skorup, sopran, Calle Ackerfeldt, baryton. Orkester. Maria Resare, dirigent. Musik av Lars-Erik Larsson.

Ylva Eggehorn
läser dikter
tisdag 21 maj.

Musikgudstjänst

VocAlice 10 år!

Söndag 2 juni 16.00.

Jubelkonsert med VocAlice som sjunger ett urval av musik från deras tio år som kör. Kompband. Kerstin Evén, dirigent.

Calle Ackerfeldt, Gerhard Hoberstorfer och Elin Skorup medverkar söndag 26 maj.

Presenttips till sommarens konfirmation, dop och bröllop!

I Sommarkyrkan i Sättra och i Danderyds kyrka finns en obemannad shop och bokbord som är tillgängligt hela sommaren under kyrkans öppettider (se sid 19). Här kan man – till förmånliga priser – köpa biblar, psalmböcker och böcker som inspirerar och vägleder i existentiella frågor. Dessutom andra fina gåvor som pärlarmbandet Frälsarkransen, ljusstakar, träkors på halsband, ikoner med mera.

I Danderyds församling finns en mängd aktiviteter och grupper för alla åldrar.

All info finns på hemsidan:

Svenskakyrkan.se/danderyd

Följ oss även på sociala medier:

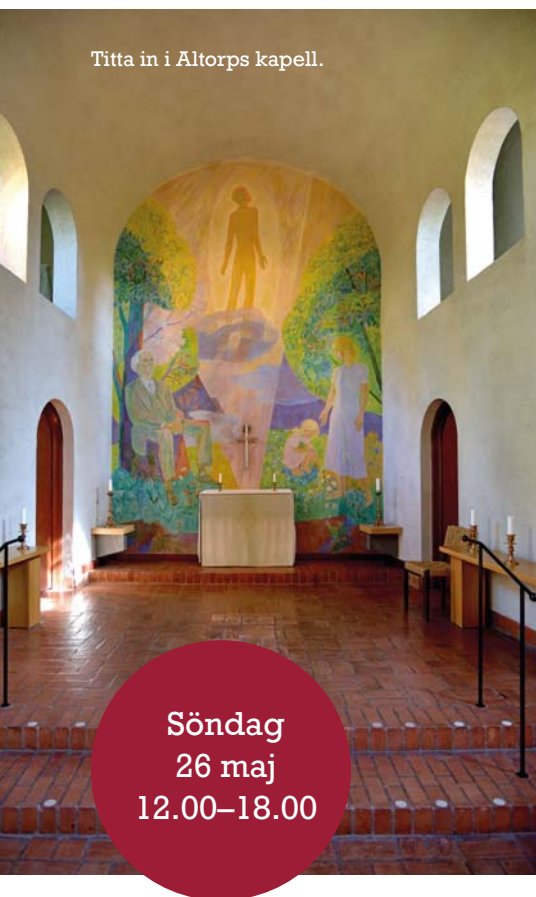
f Danderyds församling

@ Svenska_kyrkan_i_danderyd

Scanna med mobilkameran
– kom direkt till hemsidan!

Titta in i Altorps kapell.

Söndag
26 maj
12.00–18.00

Välkommen till Altorpsdagen!

ÖPPET HUS FÖR alla åldrar på Djursholms begravningsplats. För 8:e året i rad firas Altorpsdagen med guideade turer och maskinutställning där barnen får upptäcka och provsitta stora trädgårdsmaskiner. Dessutom bjuds på kaffe, saft och bullar. Nytt för i år är Sagoplatsen där alla barn får lyssna till sagor och sånger. Altorpsdagen är en hyllning till det som av många anses vara Sveriges vackraste begravningsplats. Här möts naturen och människan i harmonisk samklang. Djursholms begravningsplats anlades i början av 1890-talet.

Plats: Altorp, Djursholms begravningsplats, Ymervägen 55.

Läs mer på: svenskakyrkan.se/danderyd

Program

12.00–18.00

Servering, maskin- och redskapsutställning.

12.00–13.30

Djursholms villastads tillkomst och dess personligheter.

13.30–14.00

Sagoplatsen – barnens Altorp (sagor och sånger)

13.30–14.00

”Nya” Altorp (nybygget)

14.00–15.30

Kulturhistorisk rundvandring bland gravar, gravstenar och inskriptioner.

16.00–17.30

Djursholms villastads tillkomst och dess personligheter. Altorps kapell är öppet under dagen för besökare.

Pilgrimsvandringar

Vandra till Altorpsdagen

Vi går genom fina naturområden till Altorps kapell och begravningsplats. Ingen anmälan. Kläder efter väder. Vandringens längd: ca 4 km.
Tid: Söndag 26 maj 12.30–16.00, samling vid Församlingens Hus efter högmässan.
Kontakt: maria.watolla@svenskakyrkan.se

Fjäturen

En vandring från Enebykyrkan till Sollentunabadet. Vi går genom Rinkebyskogens naturreservat, förbi två sjöar, med rika tillfällen att förundras över Guds skapelse. Kläder efter väder och ta gärna med egen fika. Ingen anmälan. Vandringens längd: 9 km. (11 km om man vill gå tillbaka till Enebykyrkan)
Tid: Lördag 8 juni 11.00–15.00, samling vid Enebykyrkan.
Kontakt: anders@railkomm.se

Ingegerdsleden

Tillsammans med Sollentuna och Vallentuna församlingar vandrar vi etapp 3 på Ingegerdsleden, från Eds kyrka till Rosersbergs slott. Vandringen går via sjön Fysingen och Heliga Birgittas barndomskyrka, Fresta kyrka. Kläder efter väder och matsäck för heldag. Vandringens längd: ca 14 km
Tid: Tisdag 15 juni 10.00–17.00, samling vid Eds kyrka.
Kontakt: maria.watolla@svenskakyrkan.se

TIDNINGEN LIVET

**Utgiven av Svenska kyrkan,
Danderyds församling.**

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se

Anna-Maria Stawreberg
anna-maria@stawreberg.se

Brita Sylvén
brita.sylvén@svenskakyrkan.se

Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Jonna Olsson & John Losciale

Skribenter

Kristina Lindh, Anna-Maria Stawreberg,
Gabriella Sköldenberg

Omslag Lotta Kühlhorn

Fotografer Elliot Elliot, Håkan Elofsson

Tryckeri Stockholms Lito Grafiska

ÖPPETTIDER SOMMAR 17 JUNI–30 AUGUSTI

Danderyds kyrka

Mån–sön 08.30–16.30

Församlingens Hus

Mån–fre 09.00–12.00

Växel tel 08-568 957 00

Mån–fre 09.00–12.00, 13.00–17.00

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån, tis, tors, fre 10.00–12.00

Tel 08-568 957 10

Bokning av församlingslokaler:

Mån, tis, tors, fre 10.00–12.00

Tel 08-568 957 35

Begravningsverksamheten:

Mån, tis, tors, fre 10.00–12.00,

Tel 08-568 957 39

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
mån–fred 9.00–12.00
och 13.00–17.00.

Postadress: Angantyrv. 39,
182 54 Djursholm.

Webb: svenskakyrkan.se/danderyd

Kanslichef

Martin Sandström,
08-568 957 09.

Kommunikatörer

Christina Högborg,
08-568 957 08.

Brita Sylvén,
08-568 957 23.

Kyrkogårdschef

Per Henrik Hinder
08-568 957 46.

Kyrkor och lokaler

Altorns kapell,
Ymervägen 55, Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka,
Angantyrvägen 41, Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, (stiftelse)
Danavägen 9, Djursholm.

Enebykyrkan,
(samarbetskyrka)
Enebytorget,
Lars Åberg 070-497 71 65.

*Petruskyrkan med
församlingsgård,*
Kyrkv 27, Stocksund.

*Sätraängskyrkan
och Vagnslidret,*
Sjöbergsv. 32 Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Ninna Birkoff,
08-568 957 15.
Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Henrik Mattsson,
08-568 957 05.
Ola Whistler Sahlén,
08-568 957 41.
Katja Stroeven,
08-568 957 18.
Sandra Vallin,
08-568 957 27

Sjukhuspräster

Chris Segerholm Koskull,
08-568 957 62.
Jenny Karlsson, 08-568 957 17.

Diakoner

Elin Smeds, 08-568 957 42.
Maria Watolla, 08-568 957 59.
Estelle Wiesel, 08-568 957 29.

Musiker

Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Sabina Lilja, 08-568 957 06.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Louise Almén, 08-568 957 66.
Henrik Brosché, 08-568 957 24.
Pontus Degréus, 08-568 957 14.
Maria Gibbs Persson,
08-568 957 25.
Amanda Nyberg, 08-568 957 21.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen,
Kyrkbacken och Änglagaraget.
Annelie Geilert, rektor,
08-568 957 02.

”Krossa dina bojor
och du är fri.
Hugg av dina rötter
och du är död.”

Nathan Söderblom, ärkebiskop emeritus

Svenska
kyrkan

Danderyds
församling